

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת בהר בחוקותי
שנת תשפ"ו

גליון
קנ"ב

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

- תחלת היום -

לישן ולאכל

כתוב בשלחן ערוך (יורה דעה הלכות מלמדים, סימן רמה, סעיף יז ברמ"א): מלמד צריך ללכת לישן מקדם, ולאכל משהו לפני שהוא נכנס לכתה אל הילדים. כי זה בלתי אפשרי לטפל בילדים כראוי אם עיפים או רעבים. מחנכים צריכים ללכת לישן מקדם, לקום מקדם, ללכת למקוה, להתפלל שחרית, לאכל משהו, ולהפנס לכתה לפני שהילדים מגיעים.

לא חייבים לאכל דוקא לחם בתחלת היום, אפשר להתחיל את היום אפלו עם פרי וכדומה, אבל מאחר יותר בהפסקה צריכים לטל ידים ולאכל לחם.

כשעיפים הכל נראה כחצפה

כשקבוצה שלמה עם ילדים נמרצים מגיעים לכתה, זה יהיה משנה מאוד אם נינוחים או עיפים. אם עיפים, יהיו נראים הילדים כמחצפים; אבל אם נינוחים, יבינו שהילדים פשוט מלאי מרץ.

מלמד ספר לי: לילה אחד הוא ישן מעט מאוד, בבקר

הוא היה עיף מאוד. אצלם בתלמוד תורה הנהגה הוא שבכתות הגבוהות מתפללים שחרית יחד במנין בחדר אכל. באותו יום קרה שרק הוא היה המשגיח בתפלה; המלמדים האחרים בדיוק לא הגיעו בזמן.

הוא מצא את עצמו מנהל את התפלה כשהוא עיף, לגמרי לבד. הוא השגיח על הילדים וראה שהם מלאי מרץ והם קופצים מפה לשם. היות והוא היה מאוד עיף, הוא החליט מיד בודאות שהילדים באו כדי להפריע לו.

הוא הרגיש שהוא מתחיל להתרגז והוא לא יוכל להתאפק, הוא הולך לתת סטירות; אבל הוא נזכר בחזון שלומדים אצל רבנו ז"ל, שאסור לעשות פעולות פזיזות ובודאי לא להרביץ לילדים, ולכן הוא התאפק בכל הכוח שלו, והמשיך להנהיג את התפלה ברגע.

לפתע התחילו המנורות להבהב... ובגלל העיפות שלו, הוא עוד פעם הבין בטעות בבטחון שבודאי ילד חצוף עומד מחוץ לחדר האכל ומוריד ומעלה את הכפתור

שתי דקות אחר כך ילד נגש אליו וספר לו שגוי נכנס לתלמוד תורה ואמר שחוטי החשמל שברחוב נקרעו, ולכן לא עובד החשמל כראוי בכל האזור.

המלמד ראה שרק בגלל העיפות שלו היה נראה לו הכל כחצפה; הוא חשב שהילדים שקופצים חושבים להתחצף, וכשהמנורות התחילו להבהב הוא היה בטוח שמחצף עושה את זה, כשבאמת לא הייתה פה שום חצפה.

אבל צריכים לציין: לא מתכננים כאן חס ושלום להצדיק חצפה! חכמינו הקדושים אומרים מפרשות (תנא דבי אליהו רבה, א): "דרך ארץ קדמה לתורה", הדבר הראשון לפני הכל - צריכים ללמד את הילדים להתנהג בדרך ארץ. רק מה? מחנכים צריכים להבין

להתפלל - כך הם יתפללו במשך כל החיים שלהם.

אם מלמדים ילדים שאסור להסתכל מחוץ לסדור באמצע שמונה עשרה, היכן צריכים להשתחוות, שאסור להחזיק בידיים שום דבר כשמתפללים, ואת כל ההלכות, הם יתנהגו כך כל החיים שלהם, כי זה יהיה אצלם הרגל טבעי.

אני מסתכל אל עצמי ואני רואה שהרבה הלכות של התפלה שאני עושה כל יום, שמעתי רק מהמלמדים שלי; אף אחד אחר לא אמר לי את זה אף פעם.

מחנך שמרגיש את עצמו שבור וחושב לעצמו: 'מה אני בכלל מועיל עם העבודה הקשה שלי?' שיתבונן: תראו מה שיוצא מהעבודה שלי; הילדים יגדלו, יתחננו ויהיו בעלי בתים יהודים כשרים ויראי שמים, ויתפללו שחרית, מנחה וערבית בכל יום, הכל בזכות הכוחות שאני הכנסתי בהם!

הקדוש ברוך יעזר שנוכל לנצל את ימי הקיץ כראוי, ולהכניס בילדים הרבה אמונה, יראת שמים והלכות.

בנשימה טרופה לפני שהוא יודע מה קורה אתו בעולם. זה יום אחר לגמרי כשמתחילים עם ישוב הדעת, מחכים לילדים, וברורים ומחשבים בהתחלת היום מה הולכים לעשות עם הילדים במשך היום כלו.

להתפלל עם נגונים

כדאי ללמד את הילדים להתפלל עם נגונים, כדי שהתפלה תהיה נעימה ועם טעם. צריך להתאים לכל גיל נגונים אחרים לפי הגיל שלהם.

אל תקחו נגונים מזמרים של היום שאין להם שום טעם, תקחו במקום זה נגונים מהצדיקים הקדושים. ועל ידי זה ירוחו שני דברים; דבר ראשון, עצם הדבר שהילדים ישירו את הפסוקים של התפלה עם נגון יפה, שנית, עם הדרך הם ילמדו את הנגונים הקדושים.

צריכים לדאג שהנגון יהיה מתאם עם הפרוש. לדגמה, כשמתאימים נגון על המלים של 'מזמור לתודה', אי אפשר להלביש את הנגון בצורה כזאת שמפרידה את המלים בצורה לא נכונה, לדגמה: "מזמור, לתודה הריעו, לה' כל, הארץ עבדו את, ה' בשמחה באו..." [אולי המלים "בשמחה באו" - היו מסתדרות, כי צריך כל הזמן להסתובב בשמחה... אבל המלים האחרות בודאי שאינן מתאימות].

לוקחים את התפלה לכל החיים

מחנכים צריכים לדעת: איך שמלמדים את הילדים

שילדים שרוקדים, צועקים וקופצים, הם לא מחצפים, רק ילדים בריאים ובעלי מרץ.

להתפלל ערבית בזמן וללכת הביתה מיד

מלמדים צריכים להתפלל ערבית בזמן ומיד אחר כך ללכת הביתה, קצת לשוחח ולשמח את הבית, ובערך בשעה עשר - אחת עשרה כבר צריכים לישן, כדי שיהיו נינוחים מספיק בשביל הילדים.

לאנשים מסוימים יוצא יותר טוב לקחת תנומה קטנה באמצע היום וללכת לישן בלילה קצת יותר מאחר; זו לא בעיה, כי כל זמן שיושנים את כמות השעות הנכונה שנדרשת כדי להיות נינוחים לילדים - הרי זה טוב.

להתפלל שחרית עם מנגן מקדם

כשמוסד מחפש למנות מלמדים חדשים, שיתבוננו בבית הכנסת ויראו מי שמתפלל יום יום מקדם, עם המנגן של השעה שבע. זהו סימן שהאדם יהיה גם בזמן בכתה ויקבל את פני הילדים. אותו דבר שיהיה בכל עבודה שהיא; מי שמחפש עובד טוב, שיקח את מי שמתפלל מקדם.

מחנך שהולך לישן מקדם, קם מקדם, מתפלל מקדם, אוכל ארוחת בקר, ונכנס לכתה לפני שהילדים באים, עם תכנית ברורה מה הוא הולך לעשות היום עם הילדים - הרבה יותר שווה אפילו מממחה גדול בחנוכה שהולך לישן מאחר, קם מאחר, מתפלל מאחר, ורץ לכתה

בקול ברסלב

לשמיעת כל שיעורי החינוך

(באדיש)

מראש הישיבה שליט"א

ב'קול ברסלב'

הקישו 1-2-4-2-1

- שמעו ורחמי נפשכם -

איך אני גורם שהעבודה שלי עם הבחורים לא תרד לטמיון?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

אני מגיד שיעור בישיבה קטנה בשעור ב' וברוך השם אני מאד מצליח עם הבחורים, אין אצלי דבר כזה שבחור לא יצית, הבחורים יודעים שאצלי אין חכמות, כל אחד קם לפנות בקר ועומד בזמני הלימוד, ומספיקים הרבה מאד.

לפנות בקר אנחנו לומדים שלחן ערוך, לפני הצהרים לומדים גמרא בעיון, אחר הצהרים לומדים שיעור בקיאות ובסדר שלישי לומדים ספרי חסידות.

מה שמפריע לי זה שבשהבחורים נכנסים לישיבה גדולה, ששם אין מסגרת כל כך קפדנית, הם מתרופפים, ואחר כך הם נופלים לגמרי וכל העבודה שלי הולכת לאבוד. אני לא יודע למה הישיבות היום כל כך רופפות, ולמה כל כך הרבה בחורים נושרים, אולי לראש הישיבה שמדבר הרבה לבחורים יש תשובה על כך?

ייתר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ב' פּרַשַׁת וַיֵּצֵא, ז' כסליו, שנת ה'תשפ"א

לכבוד הרב ... שליט"א.

קבלתי את מכתבך.

תדברו אל התלמידים שלך מדברים שנוגעים לכל חייהם ואז לא תתאכזבו; אם שמים דגש על דברים לא חשובים שבמילא לא יחזיקו מעמד - חבל על העבודה.

תכניסו בהם אהבה למצוות ומעשים טובים, אהבה להניח תפלין ואהבה לשמור שבת, אז הם כל החיים יניחו תפלין וישמרו שבת.

אם שמים דגש על ללבש כובע בשעת האכילה, או ללכת כל היום עם חגורה וכדומה לזה - כל זמן

שהבחורים עוד צעירים הם מציתים, אבל אחר כך לא נשאר מזה זכר.

אני לא מתערב איך תחנכו את תלמידכם, לכל מקום יש את המנהגים שלו, כל המנהגים הם חשובים ויקרים אבל אי אפשר לעשות מטפל עיקר ומעיקר טפל; העקר צריך להשאר עיקר, העקר הוא לדבר מהשם.

יומם ולילה צריכים התלמידים ומגיד השיעורים לדבר מאמונה, אמונה פשוטה, בלי חכמות וכלי פלפולים; להכניס בילדים אהבה לעשות את רצון הבורא, להחשיב כל נקודה טובה שעושים. ותראו שלא רק שהם לא יפלו, הם רק יעלו מעלה מעלה ויגדלו לצדיקים גדולים.

בלילה כשאתם לומדים ספרי חסידות תספרו להם הרבה ספורי צדיקים. ידוע שהרב מצאנו זכותו יגן עלינו שאל פעם את התלמיד של בניו אם הוא לומד אתם מוסר, התלמיד ענה: "כן"; אז הוא שאל אותו: "איזה ספר מוסר אתה לומד אתם?" וענה: "חובת הלבבות", אמר לו הרב הקדוש מצאנו: "לא זאת התפונתי לשאול, שאלתי אם אתה לומד 'מוסר', אם אתה מספר להם ספורים מהרב הקדוש רבי אלימלך מליזענסק זכותו יגן עלינו ומאחיו הקדוש רבי זושא זכותו יגן עלינו; כי ספורי צדיקים מלהיבים את הלב להיות יהודי פשוט.

גם צריכים לדבר אל בחורים הרבה חיזוק; רבי נתן אמר: "על כל כך מוסר שאומרים, צריכים לתת קערה מלאה התחזקות"; עוד אמר רבי נתן: "התעוררות שמגיעה ממוסר לא מחזיקה מעמד הרבה זמן, אבל התעוררות שיוצאת משיחת חיזוק

- זה מחזיק מעמד הרבה זמן"; כשמדברים אל התלמידים, נותנים להם מוסר - צריכים הרבה לחזק אותם, שהם ירגישו שהשם אוהב אותם, שהם ירגישו שהשם אתם, ואז הם לא יפלו, הם ישארו ביראת שמים.

השם יעזור שתצליחו בכל הענינים.

...

(קונטרס עצתו אמונה פרשת ויצא תשפ"א)

האם אני יכול לדבר עם הילדים על דברים שאני עדיין לא אוהב בהם?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

אני מלמד ואני שומע את השיעורים של ראש הישיבה שליט"א שמאד עוזרים לי במשרה שלי, במיוחד אני מחיה את נפשי בכל שבוע עם הגליון "שעורי חנוך", כל כך הרבה עצות והדרכות טובות בחנוך.

רציתי לשאול, היות והרגלתי את עצמי שאני אומר לילדים רק דברים שאני בעצמי עומד בהם, אבל זה יוצר לי בעיה בדברים מסוימים שאני צריך ללמד את הילדים, בעוד שאני בעצמי לא עושה אותם כראוי, ואני מרגיש רמאי אם אני אגיד להם לעשות משהו שאני לא עושה. לדוגמא בשאני אומר להם מוסר שצריכים להתפלל במקום אחד ולא לטיל בשעת התפלה, שצריכים לשבת בדרך ארץ בשעת התפילה, מדברים עכשו אל השם יתברך, וכן הלאה; אבל בשעת מעשה אני יודע שאני עדיין לא אוהו שם, כמובן שבשאני מתפלל עם הילדים, אני מתפלל לאט, אבל בשאני מתפלל בבקר בבית הכנסת אין לי כל כך סבלנות לתפלה, אני מגיע מאוחר לתפלה ואני יוצא מקדם, ואני לא מסגל להתרכז מאד בתפלה; אני יודע שזה לא בסדר, אבל מה לעשות שזו המציאות בנתיים.

בשאיני מגיע לדבר עם הילדים לגבי התפילה, אני לא יודע איך לעשות את זה בצורה אמיתית; אולי לדבר בקול כמו לעצמי שבו צריכים להתפלל, והילדים יקשיבו? או שאגיד להם שאפילו שרואים אנשים מבוגרים מטיילים בשעת התפילה, זה רק בגלל הרגל רע, אבל הדרך האמיתית היא כן להתפלל במקום אחד?

אני מרגיש שאני צריך הדרך על זה, כי זה לא רק בנושא של התפילה, זה מזדמן כל הזמן בכל ענין שאני צריך לחנך את הילדים לזה, אבל אני בעצמי רחוק מזה.

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ב' פרשת יתרו, שובבי"ם, י"ט שבט, שנת ה'תשפ"ד

לכבוד ... גרו יאיר

תדבר הרבה אל הילדים על אמונה ועל תפילה, כך זה גם ישפיע עליך. רבינו אומר (לקוטי מוהר"ן חלק א', סימן קו) על ידי שמדברים יראת שמים, חיזוק ואמונה - לאחרים - זה פועל על האדם בעצמו, כמו שכתוב בפסוק (תהלים מא, ב): "אשרי משכיל אל דל", כשאדם שבור, "אם לא יכול בעצמו לבוא לגדלות המחין", אם הוא לא יכול לחזק את עצמו ולהיות יהודי כשר, "עצה לזה שישכיל אחרים", העצה לזה שידבר אל אחרים, "ועל ידי זה נתעורר גם אצלו", ועל ידי שהוא מחזק את השני - הוא בעצמו מתחזק.

"הייתי שוחט", הוא שואל אותו: "למה עזבת את זה?" הוא אומר: "פטרו אותי כי אני לא נאמן", אומר לו רבי מאיר: "אל תהיה מלמד, אם לא הצלחת בשחיטת עגלים אתה רוצה ללכת לשחוט ילדים?!" רואים שבשביל להיות מלמד צריכים להיות ירא שמים וצריכים הרבה סבלנות.

חזק ואמץ בעבודתך, אל תשבור את עצמך ואל תשפיל את עצמך, אתה תחדיר בילדים יראת שמים ותספר להם ספורי צדיקים, כך תלחוב את לבם להיות יהודים כשרים, וגם הלב שלך יתלהב אל השם יתברך. כפי שרבינו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן חלק א', סימן רמח): "דע, שספורי מעשיות מצדיקים, הוא דבר גדול מאד, כי על ידי ספורים מצדיקים נתעורר ונתלהב הלב בהתעוררות גדול להשם יתברך, בחשק נמרץ מאד". רואים איך שהצדיק זכה ועמד בכל הנסיונות שלו, אז רוצים גם להיות צדיק, בפרט כשילד שומע ספור על צדיק, הוא מתעורר מאד על ידי זה.

השם יעזר שתצליח בכל העניינים.

...

(קונטרס עצתו אמונה פרשת משפטים

תשפ"ד)

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: chinuchgilyon@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון אמונה (נשים)
שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד
079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / 845-351-9060 / אנגליה 03303502363
קנדה 438-320-9090

...

קול ברסלב
שיעורים; חיזוק יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד
079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / 845-351-0910 / אנגליה 03303502361
קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 1552354370

מייל חיזוק יומי chizikyomi@gmail.com